שאני אומר אדם טהור נכנס לשם ונטלה הכא נמי נימא עורב אתא ושדא? אדם דבכונה, אמרינן, עורב דשלא בכונה לא אמרינן; מכדי האי ככר ספק טומאה ברה"י הוא "וכל ספק טומאה ברה"י ספקה טמא? משום דהוי דבר שאין בו דעת לישאל *וכל דבר שאין בו דעת לישאל בין ברה"ר בין ברשות היחיד ספקו טהור, ואב"א הכא בטומאה דרבנן דיקא נמי דקתני "מדף" כדכתיב °עלה נדף: וחכ"א לא כדברי זה כו': ת"ר וחכ"א לא כדברי זה ולא כדברי זה: לא כדברי שמאי שלא עשה סייג לדבריו ולא כדברי הלל שהפריז על מדותיו, אלא מעת לעת ממעטת על יד מפקידה לפקידה ומפקידה לפקידה ממעטת על יד מעת לעת מעת לעת ממעטת על יד מפקידה לפקידה כיצד? בדקה עצמה באחד בשבת ומצאת טהורה וישבה שני ושלישי ולא בדקה ולרביעי בדקה ומצאה טמאה אין אומרים תטמא מפקידה לפקידה אלא מעת לעת, ומפקידה לפקידה ממעטת על יד מעת לעת כיצד? בדקה עצמה בשעה ראשונה ומצאת טהורה וישבה לה שניה ושלישית ולא בדקה ולרביעית בדקה ומצאה טמאה אין אומרים תטמא מעת לעת אלא מפקידה לפקידה פשיטא, כיון דבדקה עצמה בשעה ראשונה ומצאת טהורה לא מטמינן לה מעת לעת! איידי דתנא "מעל"ע ממעטת על יד מפקידה לפקידה" תנא נמי "מפקידה לפקידה ממעטת על יד מעת לעת". אמר רבה "מאי טעמייהו דרבנן? אשה מרגשת בעצמה א"ל אביי אם כן תהא דיה שעתה! ורבה *לחדודי לאביי הוא דבעי אלא מאי טעמייהו דרבנן כי הא דאמר רב יהודה אמר שמואל "חכמים תקנו להן לבנות ישראל שיהו בודקות עצמן שחרית וערבית - שחרית להכשיר טהרות של לילה וערבית להכשיר טהרות של יום, וזו הואיל ולא בדקה הפסידה עונה, מאי עונה? עונה יתירה, א"ל רב פפא לרבא והא זימנין משכחת להו ג' עונות במעת לעת! השוו חכמים מדותיהן שלא תחלוק במעת לעת (א) ואיבעית אימא *שלא יהא חוטא נשכר, מאי בינייהו? איכא בינייהו דאתניסא ולא בדקה: כל אשה שיש לה וסת (וכו'): לימא מתני' ר' דוסא היא ולא רבנן *)דתניא ר"א אומר ארבע נשים דיין שעתן: בתולה מעוברת מניקה וזקנה ר' דוסא אומר כל אשה שיש לה וסת דיה שעתה אפילו תימא רבנן, עד כאן לא פליגי רבנן עליה דר' דוסא אלא שלא בשעת וסתה אבל בשעת וסתה מודו ליה, ומתניתין בשעת וסתה ודברי הכל, מכלל דר' דוסא אפילו שלא בשעת וסתה אמר, מאן תנא להא דת"ר אשה שיש לה וסת כתמה טמא למפרע שאם תראה שלא בשעת וסתה מטמאה מעת לעת? נימא רבנן היא ולא רבי דוסא אפילו תימא רבי דוסא ע"כ לא פליג רבי דוסא עלייהו דרבנן אלא בשעת וסתה אבל שלא בשעת וסתה מודי להו, ומתניתין בשעת וסתה ור' דוסא היא וברייתא

*) [משום פלוגתא דר' דוסא דליתא במשנה שפיר גרסי' דתניא]

שאני אומר כו' · אבל בקופה לא נמלא שרץ לתוכה ושעה מליאתה טמאה היא: **עורב אייתי ושדא** · לאחר שטלטל הקופה לזוית אחרת ובזוית הראשונה לא היה: **מכדי האי ככר ספק טומאה הוא** · ספק נגע ספק לא נגע אבל אקופה לא פריך דהא לא איתחזק טומאה בזוית של בית הראשון וכי הכי דפריך אככר מצי למיפרך אמחט ואמטלית ולשני כדמשני: **שאין בו דעת לישאל** · אם נגע אם לא נגע: **ספקו טהור** · דהא (ב) וקיימא לן ספק טמא ברה"י משום דגמרינן מסוטה סוטה יש בה דעת לישאל אם נטמאה אם לאו: **בטומאה דרבנן** · כגון הנך מעלות דחומר בקדש (חגיגה כ:) בגדי פרושין מדרס לאוכלי תרומה (שם יח:) ומש"ה אפילו ברה"י ספקו טהור: **עלה נדף** · דבר הקל ה"נ טומאה קלה, אית דאמרי "מדף" = עליונו של זב ושבוש הוא דעליונו של זב מטמא ככבר מן התורה בפרק בנות כותים (לקמן דף לג:) נתקן הכתוב מטומאה חמורה לטומאה קלה לומר לך דאינו מטמא אלא אוכלין ומשקין ומעיקרא כי אותביניה הכי הוה ס"ד דעליונו של זב הוא: **שהפריז** · שהגדיל והרחיב מדתו (ג) (שטמאה) למפרע מפקידה לפקידה: **איידי דתנא מעת לעת ממעטת על יד מפקידה לפקידה** · דאיצטריך למיתנייה דלא תימא עם סילוק ידיה ראתה באחד בשבת, תנא נמי כו': **מאי טעמא דרבנן** · מאי האי שיעורא דמעת לעת דבשלמא מפקידה לפקידה דהלל ניחא דשמא עם סילוק ידיה ראתה אלא מעת לעת מאי שיעורא הוא: **אשה מרגשת בעצמה** · ואם איתא דעם סילוק ידיה ראתה הות מרגשת: **אם כן** · דאשה מרגשת: **תהא דיה שעתה** · ואפילו מעת לעת אמאי מטמא למפרע: **חכמים תקנו לכן וכו'** · מתני' היא (לקמן יא·) פעמים היא צריכה להיות בודקת כו': **שחרית** · להכשיר טהרות של לילה להוציא מכלל ספק טומאה שאם תמצא טהורה תדע שלא ראתה בלילה ולכשתמצא ערבית טמאה יצאו אלו מספק: **וזו** · שבדקה עכשיו ומצאה טמאה והרי ימים רבים שלא בדקה: **הפסידה עונה** · כל טהרות שנתעסקה בהן בעונה זאת הפסידוה: **מאי עונה** · הרי שתי עונות הן היום והלילה דהיינו מעת לעת כגון אם מצאה ערבית טמאה הפסידוה כל טהרות של יום ושל אמש: **ומשני עונה יתירה** · הפסידוה משום קנס שהרי הפסידוה טהרות של אמש משום קנס אבל טהרות של יום לאו קנס הוא דאי נמי בדקה שחרית ומצאתה טהורה וערבית ומצאתה טמאה הפסידה טהרות של יום דהיינו מפקידה לפקידה ממעטת על יד מעת לעת: **ג' עונות** · כגון אם לא בדקה ימים רבים ובדקה בצהרים דמטמאין לה מעת לעת דהוה להו ג' עונות היום ואמש ואתמול למפרע עד צהרים והשתא קנסינן לה שתי עונות ורבנן חדא הוא דקנסו ותו לא: **ומשני חכמים השוו מדותיהם** · שלא תחלוק במעת לעת, זמן קבוע ואלו נתנו לה למפרע ואפילו עשתה אותו זמן מג' עונות כגון שבדקה בצהרים ולא בדקה שחרית ואמש לא רצו לגרוע ולמעט זמנה הקבוע לה אלא פסקו דבריהם שלא תתן דבריהם לשיעורין: **אב"א** · להכי מטמינן לה מצהרים דאתמול דאי אמרת לא נקנס אלא עונה יתירה נמצא חוטא נשכר דאילו זו שלא בדקה עצמה ימים רבים ובדקה לה היום שחרית היתה נקנסת מעת לעת שלם, ומפני שאיחרה עד הצהרים והוסיפה לחטוא לא תפסיד אלא לילה וחצי יום: **דאיתניסא** · שנאנסה שחרית ולא בדקה דליכא 'דחוטא נשכר' ליכא דהא נאנסה דלא תחלוק איכא: **ד' נשים דיין שעתן** · מפני שדמיהן מסולקים ואין דם מצוי בהן: **בתולה** · בתולת דמים שלא ראתה דם מימיה ואפילו היא נשואה קרי לה בתולה והכי מפרש במתני' וכולה מפרש במתני': **רבי דוסא אומר כו'** · ופליגי רבנן בעלמא עליה: **אלא שלא בשעת וסתה** · דכיון דראתה שלא בזמנה איכא למיחש דלמא מקמי הכי הוה דהא ליכא למימר אורח בזמנו בא: **כתמה טמא למפרע** · עד שעת הכבוס אף על גב דבראייתה דיה שעתה, מטמאינן כתמה למפרע, דהא אשכחינן בראייה טומאה למפרע שאם תראה שלא בשעת וסתה מטמאה למפרע: **לימא רבנן היא** · דאמרי שלא בשעת וסתה מטמאה למפרע: ולוקמא

ואיבעית אימא בטומאה דרבנן · לא בא לתרץ דאפילו אי הוי דבר שיש בו דעת לישאל דאתי שפיר, דמה לו לתרץ זה - כיון דאמת הוא דככר ומדף אין בהם דעת לישאל, אלא מתרץ אפי' אין לתלות באדם טהור כמו בנפילה לפי שהנפילה קרובה לודאי כמו שסובר המקשה אתי שפיר, ואיירי בטומאה דרבנן ואיירי בבגדי עם הארץ לפרושים, וברש"י דפי' בבגדי פרושים דהוי מדרס לאוכלי תרומה נראה שסובר שעתה בא לתרץ אפי' בשיש בו דעת לישאל ולכך לא רצה לפרש בבגדי ע"ה לפרושים משום דהתם לא הוו מקילין כדאמרינן בשבת פ"ק (דף כה:) דעל ו' ספיקות שורפין את התרומה וחשיב בגדי ע"ה דעל ודאי מגען שורפין, ועל ספק מגען תולין (וחשיב בגדי ע"ה):

[ולפי שיטתו היה יכול לפרש דס"ד דהקשה דמדף היינו בגדי עם הארץ ושמא לא פירש כן משום דבת"כ איקרי מדף עליונו של זב וכן במסכת זבין פ"ה [מ"ב] ובעדיות פ"ו [מ"ב]:]

כל אשה שיש לה וסת דיה שעתה · תימה למה הפסיק ושנה "המשמשת בעדים", ה"ל למיתני מיד "כילד דיה שעתה"? וי"ל דקמ"ל אע"ג דיש לה וסת צריכה לשמש בעדים כדאמר בגמרא, אע"ג דתנן לקמן (דף יא·) אע"ג שאמרו דיה שעתה צריכה להיות בודקת (ד) הכא תנא ליה לאשמועינן דאותה בדיקה חשובה היא למעט מעת לעת דהוי חדוש כדאמרי' בגמרא, ודלקמן היינו בד' נשים דדיין שעתן, והא דמשמע הכא דאפי' אותן דדיין שעתן צריכין בדיקה ובשילהי בנות כותים (לקמן דף נח:) תנן דכל י"א שבין נדה לנדה הרי היא בחזקת טהרה ומפרש בגמרא דאינה צריכה בדיקה ואפ"ה קאמר התם דמטמאה מעל"ע? בע"ה (ה) אפרש לשם:

תוספי הרא"ש

משום דכלים ליכא פסידא כולי האי שיש להם טהרה במקוה · וי"ל דכל הני ניחא דאיכא למיתלי בטמא כמו בטהור כגון סתם עם הארץ אבל תינוק וחך דהכא בשלמא טהור חשש שלא יטמא הככר והעיסה אלא טמא אמאי : **בטומאה דרבנן** · פרש"י כגון הנך מעלות דחומר בקדש בגדי פרושים מדרס לאוכלי תרומה ומה שלא פירש בגדי עם הארץ מדרס לפרושי' משום דבההיא שרפי' תרומה כדאמרי' פ"ק דשבת על ו' ספיקות שורפין את התרומה · על ספק בגדי עם הארץ וכיון דשרפינן עלייהו תרומה לא מקילינן בה לתלות באדם טהור ולפי סברא זו לא היה צריך רש"י לפרש בתחלת הסוגיא דס"ד דמדף הוי עליונו של זב דטמא מדאורייתא שהיה יכול לומר דס"ד דהיינו בגדי עם הארץ ושמא לא פי' כן אלא משום דבת"כ קרי לעליונו של זב מדף · ותנן נמי במס' זבין פ"ה והמדף מלמעלן ובמס' עדיות פ"ג שהוי עושה משכב ומושב מתחתיו לטמא אדם לטמא בגדים ועל גביו מדף לטמאות אוכלין ומשקין : **שהפריז** · בזי"ן כמו פרזות תשב ירושלים ואי גרס הפרין בנו"ן יש לפרשו לשון גידול כמו מפרין על שדהו באיזהו נשך וכמו פורנא ליתמי: **מ"ט דרבנן במעת לעת'** והא דתניא המניח פירות מפריש עליהן תרומות ומעשרות מעות להיות מפריש עליהן מעשר שני מפריש עליהן בחזקת שהן קיימין ואם אבדו הרי זה חושש מעת לעת בין למ"ד בגמ' מעת לעת של בדיקה בין למ"ד מעת לעת של הנחה לא שייך למיפרך מ"ט' דעם סילוק ידו לא שכיח דמיתבדי הלכך הצרכו חכמים ליתן שיעור כפי הנראה בעיניהן : **כל אשה שיש לה וסת דייה שעתה'** סדר המשנה ק"ק דמעיקרא הוה ליה למיתני המשמשת והדר כיצד ולהוי לישנא דמפרש בגמ' ומשמשת נידא דקאי אכל אשה והדר כל אשה אבל אשה שיש לה ווסת אי נמי תכף לדברי חכמים בעי לאשמועינן דלא איירי אלא באשה שאין לה ווסת :

טו א מיי' פט"ו מהל' שאר אבות הטומאה הלכה ח :

טז ב מיי' שם פט"ו הלכה ג :

יז ג מיי' פ"ו מהלכות משכב ומושב הלכה ג ע"ש בכ"מ וכפי' רש"י כאן אין דאמרי :

יח ד מיי' שם פ"ג הלכה ד :

יט ה מיי' פ"ד מהלכות משכב ומושב הלכה ו סמג לאוין קיא :

[שייך במשנה דלעיל כ:]

[לקמן ט: סוטה כח:]

[ברכות נג: וש"נ]

[יבמות נג: וש"נ]

[לקמן ד]

[לקמן ט:]

הגהות הב"ח

(א) גמ' ואיבעית אימא שלא יהא חוטא: (ב) רש"י ד"ה ספקו טהור דהא וקיי"ל: (ג) ד"ה שהפריז וכו' מדתו שמטמא למפרע: (ד) תוס' ד"ה כל אשה וכו' להיות בודקת כו' הכא: (ה) בא"ד אפרש לשם · ל"ב בדף לג ד"ה ושולדת:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה שהפריז שהגדיל והרחיב · כמו פרזות תשב ירושלים (זכריה ב') רש"י ב"מ סה: ד"ה מפרין :

נושא

שיטת חכ' דמטמאה מעל"ע ולא יותר

מבנה

טעמים בהבנת טעמא דרבנן